

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dimars 9 de Maig de 1899

Núm. 3.890

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora. En Barcelona, litografia Malloté, carrer Junquera, 6. No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
n províncias trimestre . . . . . 3'50
Extranjer y Ultramar 7
Anúncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la província.

Espartachs d'Argenteuil

Se 'n venen diariament a la botiga d' EN GAMBÚS, carrer de Vilá (Bou), núm. 12.

Gas Reusense

Alumbrat elèctric

Molt paxims a la inauguració del servey del alumbrat elèctric, y comptant ab poderoses medis para la producció de quanta energia sia necessaria y una red celocada en forma tal que permet suministrar lo fluit ahont se demani, aquesta Societat se complau en anunciar que quedan anuladas las tarifas y condicions anteriorment repartidas, substituhintlas per novas tarifas ab robaixa de prop d' un 50 per 100 en los preus primitivament establerts. A saber:

Una làmpara incandescent de 5 bugias, pessetas 1'25 al mes.

> de 10 > 1'75 al >

> de 16 > 2'50 al >

> de 25 > 3'75 al >

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consúm d' una làmpara de 10 bujias durant 30 horas) pessetas 0'50.

Aixis mateix te 'l gust de fer públich que ara y sempre, tant en preus com per lo que s' refereix a las condicions de instalacions particulars qualsevolga que sian unas y altres, lo GAS REUSENSE concedirà quantas ó més ventatjas concedeixi qualsevol altra Companyia establerta ó que s' establi.

Reus 29 d' Abril de 1899.—L' Administrador.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos a cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demás dias de deu a una del mati y de tres a cinch de la tarde, havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, primer.

Secció doctrinal

Jochs Florals

Per considerar que enlenteix notablement lo bon nom de Catalunya, copiém integra de nostre estimat colega «La Ven de Catalunya», la ressenya de la festa dels Jochs Florals, celebrada lo passat diumenge.

Preparatiu de la festa

Bella estona avans de l' hora anunciada para la celebració de la poética festa, ja la gran sala de la Lletja s' anava omplint de gent, ansiosa d' assaberir los cants dels nostres trovadors. Algunes dames y seules cants dels nostres trovadors. Algunes dames y seules cants dels nostres trovadors. Algunes dames y seules cants dels nostres trovadors.

Lo local, aquell local que s' ven animat durant lo curs de la anyada pel bulliciós moviment del negoci, y que s' converteix en lo dia dels Jochs Florals en temple hont se rendeix tribut a la Reyna de las Arts,

la sacrosanta Poesia, estava engalanat ab vistosos damasos, escuts, banderas, estandarts, tapis y altres galas. Enfilantse per las superbas columnas, formant artístichs dibuixos y afalgant los sentits ab llur fragancia y color, s' hi veyan hermosas garlandas de roses, margaridoyas y lliris, que omplian la sala de perfums penetrants y esquisits. Lo tren ahont devia asseure la Reyna de la Festa, estava bellament enrodat de loyas y fullém, produhint un magnífich efecte. En diferents indrets de la sala hi penjavan artístichs paneras curalladas de brançalje y flors diferentas, y s' veyan arreu penjolls vistosissims que alegravan la vista y enlayravan l' esperit. La mitja llum en que s' banyava la grandiosa sala, revestida de tintas misteriosas los objectes, donant al local un aspecte de reculliment y de suau poesia.

La Banda Municipal, colocada a un angle de la sala, anuncia l' proxim comens de la festa, tocant es-cullidas pessas de son repertori, y entre elles «La rondalla del avi», del mestre Sadral.

Per fi va entrar la comitiva oficial en mitj d' un espatech d' entusiasme, d' aplaudiments y músics,

que no pararen fins a esser los individus del Consistori y la representants de diferentas entitats, aposentats al cim del estrado.

Discurs del Dr. Robert

Lo nostre Alcalde senyor Robert obrí la festa, pronunciant un curt y entusiasta discurs, en lo que va retreure la coincidencia felis d' esser lo Biabe electe de Vich lo qui está cridet a continuar la hermosa obra del Ilm. Morgades, president dels Jochs Florals d' aquest any. Després dedica sentidas frases al ilustre montanyés y eminent novelista D. J. M. de Pereda, aixis com un recort al despertament dels poetas y altres somniadors, que restanraren los Jochs Florals, verdadera causa del mohiment de Catalunya envers la seva regeneració verdadera. Recordá la poética festa, lo consenblant a la nostra, que s' inaugura aquest any a Colonia, y després d' afirmar que las rasses tenen dret a la vida, acabá donant alguns entusiastas viscos.

Discurs Presidencial

Als splandiments que coronaren lo parlament del Dr. Robert, s' hi confongueren los no menos untrits ab que fou saludat lo Rvnt. Dr. Torras y Bages al avansar pera donar lectura del discurs presidencial. Aquest resultá una joia més pera afegir a las moltas que han eixit de son superb talent. Va parlar llargament del esperit de la terra y de la rassa catalana, definint sa personalitat reconeguda y afirmant que «l poble que es fill de pares desconeguts, es un poble horts», cosa que no succeheix ab lo nostre. Censurá com se mereix la tendencia y fins mania de certa gent a apropiarse de tot lo estranjer, sense caydarse de treure partit de lo propi, arribant a perdre la conciencia de sí mateix.

Després, ocupantse dels fundadors dels nostres Jochs Florals, digué que havian obrat cuasi inconscientment, obehint al impuls d' un noble instint. Prenguent peu d' aixó, comensá a estendres sobre la «Institució creada per aquells y sa destinació en lo que pertoca al esperit nacional de Catalunya», fent notar ab vigorosas frases l' esperit autonómich de la terra catalana, enumerant las diferentas fonts de riquesa que aquesta posseheix. «Es necessari que Catalunya sigui catalana», afirmá l' doctor Torras, copiant la frase d' un venerable prelat mort. Y fent un quadro acabadíssim del nostre poble ab sas constitucions, costums, etc., feu una atinadíssima comparació de la Catalunya tradicional ab la d' ara.

Parla l' Dr. Torras

Com a mostra de la magistral oració presidencial, en transcribim lo següent fragment:

«No os ha d' estranyar, de consegüent, senyors, que en una festa poética jo os vingja a parlar d' autonomisme, puig com veyeu, la poesia es essencialment autonoma, té la ley en sí mateixa; fins l' artístich poeta cortesá d' August, a poetas y pintors concedia gran llibertat. Mor la poesia a la més petita violencia contraria a sa naturalesa, es una flor que se l' ha de deixar creixer allá ahont naix. Lo poeta hebraich, os deya, no pot cantar a Babilonia; y si os fa estrany que jo, propugnador de la tradició parle d' aquesta manera; que jo, sacerdot y de consegüent amic de lo Etern, y repugnant al esperit de novetats, tan dominant en los temps de frivolitat com sou los nostres, parle encomiasticament de la autonomia, os diré que la maya amor envers ella naix d' aquestes dues condicions: de esser amant de la tradició y ministre de Jesucrist. Perque la autonomia d' un país suposa en ell la pre-existencia d' una ley de vida propia, es a dir, una tradició; un país que no té lley propia d' existencia no es autonoma, no es d' ell mateix, es *primi capitivus*, de qualsevol que se 'n apodera, de la derrera moda política, literaria y artística que s' presenta. D' aquí que los Jochs Florals sian essencialment tradicionals y de con-

següent catalans. No han vingut de París, ni de Berlín, ni de Londres; son los Jochs Florals de Barcelona, en l'any quaranta hù de sa restauració. Y com sacerdot amo la autonomia, y no m' sé entusiasmar ab lo civilisme ni ab los grans y esplendents centres polítics, perquè quan contemplo la aparició social de la doctrina exangélica, quan recordo aquella batalla en que sortí vencedora la Creu de Jesucrist, l'herald d'aquesta, Constantí, era'l cap de la gent de províncies, ell mateix no era un rebrot de cap cortesa, y l' veusut y son exércit, los qui volian sostenir lo principi gentílich y civilista, l'absolutisme de la ley política, eran los cortesans, i s sostenen s dels privilegis y predomini de la Capital del Imperi; y quan la Creu del Redemptor, de signe d'infamia fou convertida en símbol de gloria y posada per terme y remato de la corona imperial, no li posà la mà d'una patricia romana, sino una valerosa y piadosissima hostalera d'una llunyana província quan després hagué meregut esser emperadessa, la qui avuy venerem los cristians ab lo nom de Santa Elena.

Y quan per primera vegada, desde que'l mon era mon, se reuniren homes de totes les races, jueus y grecs, romans y gots, arabs y galos, hispans y egipcis, africanos y perses, tractantse ab vera fraternitat y mútua reverencia, sens necessitar pera res la comunitat de la ley política, fou pera definir jurídicament la divinitat de Nostre Senyor Jesucrist en lo Concili de Nicea; y quan després del diluvi de les invasions lo mon antic quedà desfet y ls pobles espontáneament s'anaren organisant sens altre influx positiu que'l de la doctrina evangélica baix la suau calor maternal de la Iglesia, veig apareixer la autonomia com la forma social general en gayrebé tots los pobles de la nova Europa, perseverant encara avuy en la rassa predominant en la actual civilizació, la rassa més tradicional y progressiva de les existents, la anglo-saxona; y quan ara en nostres dies contemplo les nacions que s'van formant als nostres ulls mateixos en les terres modernament descubertes, en los grans continents de la Australia y de la América, y veig la forma autonómica com la típica que prenen aquelles noves societats ab la benedició de nostre Mare espiritual, la Santa Gleisia Romana, aleshores jo altre vegada giro ls ulls envers nostres Jochs Florals, bell símbol d'autonomia de la terra catalana, igualment viva y pacífica, y m' recordo ab veneració, com d'una ley sagrada, del lema constant del gran agitador irlandés, del destitutor de sa patria guanyada: «ni debitat, ni delict».

Va oír ademés diferents paisos del mon, parient de son govern peculiar y feu la afirmació de que com ell estimava tant als latins com als germans, als anglo-saxons com als celtes; y que per aixó havia conseruat una part de sa vida a la propagació del regionalisme, lo millor sistema de govern usat fins ara, com senya la Historia de la Humanitat. Per sort l'esperit de Catalunya no ha mort ni morirà y ja se'n comensa a reconèixer la nostra personalitat. Lo que cal, ja que ls ideals es casi be impossible que s'realisin perfectament, es aprofitarse de las circunstancias, pensant que poch a poch se va lluny.

També proba'l doctor Torras que la autonomia y la conservació ó restauració de la ley de casa no significa cap disgregació, sino més aviat un lligam, tant més fort, en quant es imposat per las eleccions y no per la força. Sobre aixó, mostrà las diferencies de caràcter, aptituds y dols dels diferents pobles, y després de sentidíssimas frases sobre l'Amor y la poesia, en que califica ls Jochs Florals de Festa Nacional de Catalunya, acabà dirigintse als trobadors, ab aquestas paraulas: «¡Ara, canteu poetas!»

Lectura del veredict

Unipacament de mans llarch y nutritíssim coronà'l discurs del doctor Torras, y totseguit, lo secretari del Consistori senyor Planas y Font, donà lectura al «Veredict», saludant als poetas, dedicant també algunas frases als Jochs Florals de Colonia y consagrants un respectós recort als adjunts morts durant l'anyada, entre els que s'hi comptan lo venerable Rubió y Ors, lo notabilíssim crítich Sardá, la poetisa donya Victoria Penya d' Amer, lo distingit poeta don Tomás Forteza y altres no menos respectables.

Abans de procedirse a la obertura dels plechs que contenien los noms dels autors premiats, los senyors Cabot y Bassegoda llegiren respectivament las poesías «Lo Gayter del Llobregat» d'en Rubió y Ors y «L'ombra d'en Montaner» d'en Forteza. Abduas foren rebudas ab gracs mostres d'entusiasme y respecte envers llurs autors. (Q. A. C. S.)

La Flor Natural y la Reyna de la Festa

Obert lo plech corresponent a la poesia «Amor sense fruit», guanyadora de la «Flor Natural», resultà esserne autor lo notable escriptor vigatà en Lluís B. Nadal, que escolli per Reyna de la Festa a sa compatriota, la hermosíssima senyoreta donya Pilar de Febrer, filla del malaguanyet poeta don Francisco. Al pujar al trono la gentil soberana la banda ha tocat, com es de costum, la «Marxa de Joan II», en tant que un aixordador espatxat d'apiadiments, omplia la sala. Lo senyor Blanch fou qui llegí la composició premiada que va esser rebuda ab extraordinari agrado pel públich.

Los demés autors premiats

Los demés premis y accésits, se distribuiren pel següent ordre:
Primer accésit a la Flor Natural: «Quadret», de don Emili Coca y Collado.
Segon accésit: «Convalescencia», de D. Antoni Bori y Fontenat.

Tercer accésit: «Lo que diu la tullá», del mateix. La «Englantina d'ors» fou guanyada per en Guillelm A. Tell y Lafont, ab sa composició «L'Hivern a Nuriá», que va esser llegida ab fonsa gust pel senyor Claramunt y premiada pel públich ab un llarch aplauso.
Primer accésit: «Lo darrer sospir», d'en Martí Genís y Aguilera.

Segon accésit: «Independencia», d'en Anicet Pagés y Puig.
Va obtenir la «Vola d'or y argent» lo eminent Mestre en Gay Saber y canonge vigatà mossen Jaume Collet, per sa hermosa poesia «Florençia y Roma», que llegí ell mateix, ab la superbia éntonació ab que sab ferho.

Se varen donar també quatre accésits, tots de igual categoria en la forma següent:
«Elevació» d'en Joseph Carner.
«Mon amic», d'en Pagés y de Puig.
«Sorsam», d'en Madel Folch y Torres.
«En lloch sagrat», d'en Guillelm A. Tell Lafont.

Després de repartits los premis ordinaris, se procedí a fer lo mateix ab los extraordinaris, guanyant la «Copa artística» corresponent al premi de «prosa», lo notable escriptor olotí, en Marián Vayreda, per son treball «Sanch nova», del que'n tenim excelents noticies. Va obtenir l'únic accésit en Jacinto Capella, ab sa composició «La meua arquimesa».
Lo premi ofert per la ciutat de Colonia va esser guanyat per donya Emilia Sureda, ab un treball titulat «Vida pagesa».

Ademés dels esmentats, varen donarse tres premis creats pel Consistori.
Va obtenir lo primer en Lluís B. Nadal, per sa bella poesia «La Nuvia», que va llegir lo senyor Blanch.
Lo segon va guanyarlo nostre amic en Madel Folch y Torres, per l'inspirada composició «L'etern poema» que llegí ell mateix.
D. Anicet de Pagés y de Puig va alcansar lo tercer ab la feréstega y superba balada «Cor fidel» que va esser llegida ab molt colorit pel senyor Blanch.

Parlament de gracias

Per últim, l'individuo del Consistori Jaume Massó y Torrents, llegí un hermosíssim parlament de gracias en lo que feu varias observacions atinadíssimas sobre la nostra llengua y son ús, mostrant los inconvenients que té pera nosaltres la castellana, que no logrem may possehir ab perfecció, degut a la construcció que té, tant oposada a la nostra. Digué molt rahonadament que ns cal purificar y enlaxar la Catalunya. Després dedicà cerinyosos recorts als nostre germana de Mallorca, Valencia y Rosselló, y acabà fent algunas consideracions sobre literatura.

Fi de la Festa «Los Segadors»

La festa s'va disoldre ab gran entusiasme, cantantse ls «Segadors», que corejaren la majoria dels assistents.
La gent va anar desfilitant als acorts del patriótic himne y als de la Banda Municipal. Tothom eixia satisfet de l'explendor ab que han sigut celebrats aquest any los «Jochs» y fent comentaris sobre las composicions llegidas. La opinió de molts inteligents era favorable a n'aquestas. Per lo que toca a nosaltres, creym que es una de las pocas vegadas que d'alguns anys ens, s'ha vist cert equilibri en los mérits que avaloran las poesias distingidas ab premi, cosa que ha deixat d'observarse alguns cops, en que al costat d'obras de verdadera valua se'n hi han vistas d'una insignificancia incomprendible.

Mutualitat agrícola

Ab motiu d'un discurs pronunciat per M. Méline a Epinal, traduhim de *Le Temps* lo següent article, ab quin apreciaciones estém del tot conformes. Diu aixis:
«Lo que ha dat importancia a la reunió d' Epinal ha sigut lo maistral y práctic discurs del ex-president del Conseil de ministros y ha tingut per objecte la creació de la primera banca agrícola regional de Fransa. Y aquest es lo punt de sortida, lo començament de la regeneració de la agricultura francesa».

«Lo que falta a nostra agricultura es capital numerari, y li falta diner, porque no té crédit. Que s'pregunti que fora de la industria y de comerç, sense'l crédit y s'tindrà idea del estat de parálisis y vida migrada en que vejeta la industria agrícola. S'ha cregut que podia prosperar per medi dels drets protectors de las tarifas aduaneras, pero las tarifas aduaneras no son pas lo fi, no son més que un medi. Y adme en que poguessin evitar la mort de la agricultura, no foren capassos de ferla creixe y prosperar. Després de las tarifas protectoras han vingut los sindicats. Aixó ja ha sigut un pas endavant. Los agricultors associats han pogut procurarse a bon preu llevo's y adobs. Pero aixó no es suficient, pera comprar llevo's y adobs, cal tenir moneda. Com organisar d'un modo prácticis, sense esser ca-ga onerosa pera'l que la necessita, y a un interés moderat y més que tot pera portar lo crédit agrícola a la mà del petit propietari, que es lo que mees necessita? Las lleys de 1894, 1897 y de 1899 han facilitat la tasca, posant fortas cantitats en nom del Estat, a disposició dels banchs locals y regionals que la iniciativa dels interessats anés organisant. M. Méline y ls seus amichs dels Vosgos han demostrat com se feyan y quin as condicions devían reunir aquets establiments de crédit.
«Lo primer punt a posar en clar, en la organizació

ció del crédit agrícola, es lo de si aquest te de comensar al engró ó modestament. Precisament per haver volgut comensar ab la creació de grans bancas baix lo mode de las industrials y comercials, las tentativas fetas durant l'Imperi van tenir mal resultat. En una paraula, la banca agrícola no pot ser altra cosa que la mutualitat, una mena de societat cooperativa, ab la divisa de totes las sindicaturas: Un per tots, tots per un.

Vol dir aixó que per ferlas possibles se necessitan duas cosas: una iniciativa enérgica y un esperit de solidaritat poderós. Es veritat que aquets dos grans móvils son los que han fet maravellas a Alemania y a Italia, pero fa tan a la gent del camp francesa. Es precis lluytar contra un individualisme desconfiat.

Lo principi del crédit es lo següent: Los donaments subscris pel qui te necessitat de diners, tenen d'esser revisats y avalorats per dos de s'associats, que s'fan aixis responsables de la solvencia del que ha recorregut al crédit. En cambi, aquest adquireix lo compromís de garantir ab sa firma y prestar son concurs als companys, sempre que'n tingan necessitat. Comprés aixís lo crédit agrícola, es a dir, lo crédit mútuo, tindrà per efecte crear entre ls cultivadors d'una comarca una solidaritat material y moral sumament feconda. Per sobre aquestas bancas locals, en las que ls associats se coneixen, s'organisan las bancas regionals que tindrán per objecte afavorir las primeras, de contant llur paper a molt baix preu, sense corre cap perill. Aixís la solidaritat s'extindrà y será més eficaç y poderosa. Ajunteu a totes aquestas ventajás la de que l'Estat garanti ls institucions de crédit, pera posarlas a cobert de tota suspicacia. D'aquest modo adquiriran la confianza de tothom.

Aquest es lo principi. No altres no podem entrar aquí en mes detalls. M. Méline no s'fa pas ilusions sobre las dificultats que d'aquesta organizació tindrà que vencer pera fundar lo crédit mútuo. Pero ha pensat que'l millor medi pera demostrar lo mohiment, es caminar, y per aixó ha procurat, y ha surtit ab la seva, de formar la bandera regional dels Vosgos.

Quan se vegi que marxa ab bon éxit, l'exemple será contagiós y las ventajás que trobaran los agricultors millor que tots los arguments los persuadirán de entrar en la mutualitat agrícola y propagarla. Lo sistema ha tingut éxit a Alemania, a Italia y en altres punts. Perqué no te de tenirlo, doncas, a Fransa? Ens falta iniciativa y esperit de solidaritat. Pero aquestas son aptituds y sentiments que s'adquireixen ab son us mateix. Ningú pot resistir molt de temps las sugerencias de son propi interés.

L'organización liure de la mutualitat es lo verdaer medi de combatre lo socialisme y sas utopias. Se'l desarma qualsevulla que sia la forma ab que's presenti; implantar lo que de veritat y de just hi ha-gien sas aspiracions, demostrant que's realisa millor son objecte per medi de l'associació voluntaria que per medi de sas prédicas vioentas y sos procediments revolucionaris.

La mutualitat, la cooperació, veusquí lo secret de fer arribar lo crédit, es a dir, lo diner als treballadors y per consegüent, de fer desapareixer la lluyta de capital y del treball, reconciliantlos com a factors necessaris y germans de tot progrés y de tota prosperitat.

Lo benefici d'aquesta naixent organizació no seria pas sol's material. Seria inmensa baix lo punt de vista moral y polítich. Los associats aprendrian a administrar sos propis negocis. Acquiriran aixís lo sentit práctic de las cosas, distingint las que son factibles de las que no ho son, la prudencia, la decisió y el sentiment del ordre necessari per lo goig de la libertat. D'aquet modo se fa l'aprenentatge de ciutadà y no hi ha dubte que la esperiencia de las cosas y dels homes adquirida en aquestas associacions se reflectaria en los vos políticos emesos.

Quin dia será aquell que ls polítichs espanyols se preocupin de ls interessos materials y dels fruïts de la riquesa pública y afvoreixin associacions semblants a las que, gracias a la iniciativa de M. Méline, s'ha constituhit als Vosgos!!
JOAQUIM AGUILERA.

Espigolant

A. D. J. Güell y Mercader.

Al llegir lo seu article «L'entrada de las tropas d' Africa a Reba» tots ens havém conngut: com una esgarrifansa de goig trist ha pasat entre pell y pell y tothom qui bromejava, en sech s'ha quedat serió y pensatiu.

Es que V. ha evocat una hermosa visió de gloria y d'entusiasme, d'unió y d'ideal; una visió que s'excava son vol molt per demunt de las actuals tristesses. Talment ha semblat que, de sobte, fossim transportats al cim de la mont nya, a l'hora del sol ponent: allá d'enllá, lo flots de llum intensa que abraçan l'horitzó y que s'enfoncen darrera les perfils de las blades serralesas; mentres a baix, en las valls, a poch a poch, la foscor s'esté cubrintlas, com ab un mantell de plom.

Y allá d'enllá, envers aquells encesos raigs de rogentis flams, lo cor y la voluntat s'hi abocan possehits d'ayoransa, estranyantse que a baix s'hi pug respirar y s'hi pug viure.
Tristes, sí, mill vegades tristes las terras baixes d' avuy, en las quals, las passions corruptoras hi tenen

clavats als homes entre boyras y ombres malsanas: en que desfallit l' ànim; indiferent lo voler; acobardides les nobles impulsions, sols se ven la guerra del interès mesquí; tan sols s'ouen los crims dels que combaten per a satisfer las sevas envejias y 'ls seus horts interessos mesquins.

Y en aquesta trista y fosca nit de l' actual Espanya; en aquesta fosca nit plena de sanch y de runes, d' immoralitats y concupiscencias; en aquesta anarquia moral que tot ho embolcalla, els que tenim fe y esperem: havém degut anarsen a la montanya, pera esperar la matinada del demà, serena y pura, esplendent de claror y de llum, perque 'l sol que s' enfonsà per la banda de Ponent, confiém veurel eixir per Llevant, aixecantse tot encós pera berrar las blavencas onas del mar llallí, en las costas catalanas y que, ab sas ardoras abrasadas tornarà a fondrer las neus pirenaicas; daurarà los oims de las nostras montanyas y fecundarà las llevors de llibertat y de justícia sembradas per nostras avis en los Camps de Catalunya, tantas voltas regats ab sanch de màrtirs.

Es que l' ideal mav mor, com res mor en la naturalesa; perque si tot se transforma, la essencia es sempre una y per aixó los ideals que enardiren aquella generació, que ara demana la mort pera no presenciar l' espectacle vergonyós d' avuy, en lo fons coincideixen y tenen la mateixa set d' amor y de grandesa Patria; lo mateix origen de germanor y 'l mateix ideal de justícia, que inspira 'ls actes del jovent d' avuy, es dir, del jovent que confia encara en lo relleuament de la Patria.

No pas la patria d' ahir, absorbent dominadora y unitaria, portant en son si lo germe de las actuals miseries, sino la Patria de demà, expansiva y vivificadora de las regions, que 'ls sigles no han pogut esberrar.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas del dia 8 de Maig de 1899 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro		Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
	aneroide	d' altura				
9 m.	752	97		3.3	Ras	
3 t.	751	98			Núvol	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS
	Màxima	Mínim.	Ter. tip.		
9 m.	Sol.	23	11	15	E. Can Min 0.6
3 t.	Sombra	23	18	18	E. Can Min 0.8

Diuenge tingué lloch, ab assistencia de bon número de concurrents, la reunió convocada per alguns interessats al objecte de protestar de las novyas tarifas per a 'ls enterraments aprobades per l' Ajuntament.

Se parlà llargament sobre l' assumptu criticantse fortament la determinació del Ajuntament; acordantse recollir firmes per una exposició que s' presentarà al Municipi protestant del considerable aument que s' ha introduhit en aquest arbitri.

Ab lo fi d' activar los preparatius per lo Congrés Vitícola que ha de tenir lloch en los próxims dies de Pasqua, estigueren ahir en aquesta ciutat los senyors D. Joan Huguer y D. Rafel Fuster, los qui retornaren ahir mateix a Sant Sadurn de Noya.

Fa una porció de dies que a ratos se cubreix lo cel de núvols fent esperansar una puja per tothom desitjada; més los núvols se toneu y 'l sol torna a lluhir ab tota la forsa y esplendor propis de la época.

Las noticias recopiladas de la premsa de tota Espanya indican que en bon número de provincias la pluja ha vingut a minvar los terribles danys ab que la pertinàs sequetat 'ns amenassava, pero desgraciadament en nostra comarca no ha sigut aixís fins are y 'ls sembrats s' esmortuixen faltats de tan indispensable element.

De no ploure prompte, quedarà totalment perduda ó quan menys en gran part mimvada la cullita dita de Sant Joan, puig los sembrats se ressenten ja en gran manera de la tan continuada y pertinàs sequia.

Dintre pocs dies apareixerà en la ciutat de Valls una nova revista d' Arts, Literatura y Ciencias titulada «El Porvenir».

Molt ens plau que 'l moviment intelctual de Catalunya s' desperti y molt més seguint per lo noble camí del avens.

Molt concorregudas se vezeren las funciones celebradas ans d' ahir en los teatres de las societats «El Alba» y «La Palma». Los joves eficients d' abdós seccions treballaren ab voluntat captantse 'ls aplaudiments del públich.

Ha visitat nostre redacció lo número 2 de la notable revista que s' publica a Vilanova y Geltrú «El Sol».

Rebi nostra benvinguda.

L' agregat comercial d' Espanya a Valparaiso, senyor Galán y Parra, comunica als centros fabrils espanyols que pera 'l millor desenrotllo de las relaciones comerciales entre nostra nació y Xile ha instalat en lo local de sa oficina, carrer Prat, núm. 80, Valparaiso, un mostruari de productos espanyols, que es molt visitet.

Adverteix que convidria, tant pera ampliar sas instalaciones com pera donar a conèixer a Xile nostras industrias, que 'ls productores y exportadors enviesin ab dit objecte, al expressat funcionari, mostres, catálechs, dissenys y notas de preus de sos productos, a fi de lograr ab tals medis de propaganda los més beneficiosos resultats pera nostre comerç d' exportació.

Lo dia 12 del actual donaràn comens las proposicions pera cubrir las plassas vacants de las escolas auxiliars de noys dotadas ab sou inferior a 2.000 pesetas.

Los pagesos de Tortosa se lamentan de que 'l blat en alguns punts ha sigut atacat per la epidèmia anomenada la roïa.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents especies, puja a pes. 1363.75.

Secció oficial

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Segons me participa lo senyor Alcalde de Mont-roig durant los dias 12, 13 y 14 del actual, estarà obert la cobranza del 4 trimestre de la contribució territorial en las horas de costum.

Lo que s' fa públich pera conèixer d' aquets vehins.

Reus 8 de Maig de 1899.—L' Alcalde, Joseph Maria Borrás.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Gregori.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Joan Batista (Providencia).

Continúa durant la Missa de las 8 l' exercici del mes de Maria. La part de cant es a càrrech de las monjas d' aquest convent.

Sant de demà.—Sant Antonino.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	63.25	Cubas del 86	66.62
Orens	12.40	Cubas del 90	57.50
S. Juan	11.40	Aduanas	94.62
Norts	50.90	Ob. 5 0/0 Almansa	84.
Fransas	45.90	Id. 3 0/0 Fransa	43.87
Filipinas	74.25		

PARIS

Exterior	61.10	Norts	30.10
----------	-------	-------	-------

GIROS

París	19.40	Londres	30.10
-------	-------	---------	-------

Se reben órdenes pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63.50	Aduanas	94.75
Exterior		Norts	50.85
Amortisable		Fransas	46.85
Cubas 1896	66.50	Filipinas	12.40
Cubas 1890	57.37	Obs. 6 0/0 Fransa	84.50
Exterior París	61.35	Id. 3 0/0	43.87

GIROS

París	19.40	Londres	30.10
-------	-------	---------	-------

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 6

De Port-Vendres, en 3 dias, gol. «Joven Pepita», de 73 ts., ab hocoys buyts, consignat a don Anton Mariné.

De Palma de Mallorca, en 14 horas, vapor suech «Adolph Meyer», de 551 ts., en lastre, consignat als senyors Boada Germans.

De Bilbao y esc. en 28 dias, v. «Cabo San Sebastián», de 1.210 ts., ab efectes, consignat a don Marián Peres.

Despatxades

Pera Civitavechia, berg. gol. italià «Venilia», en lastre.

Pera Gothemburg y esc. v. suech «Adolph Meyer», ab efectes.

Pera Marsella y esc. v. «Cabo San Sebastián», ab efectes.

Pera Port Vendres pol. gol. frances «Jeune Lucienne», ab vi.

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de comprendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluït elèctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense donarà com a immediat resultat la anulació del fluït gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluït elèctrich. Comprehentho aixís nostra Societat, se proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que està portant a cap en aquests moments a fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y a las que atendrà per torn rigorós.

A pesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» ficsa a sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los accepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat elèctrich, nostra Societat establirà pera 'ls seus abonats los preus següents:

Una làmpara incandescent de 5 bujias	Plas.
" " " de 10 "	1.75
" " " de 16 "	2.50
" " " de 25 "	3.75

Preu del kilowat, hora. 0.50

En quant a las instalaciones se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temem, se 'ns porta a la llayta, a ella aném ab la tranquilidad del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobarà sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

«EL BRONCISTA»

Carrer Major, número 18.—REUS

Taller especial pera la reforma dels aparatos gas y petroli a electricitat.

Construccions de tota classe d' aparatos pera la electricitat, gas, petroli y espelmas.

Incandescencia per lo gas y alcohol ab metzeros del sistema més adelantat.

Làmparas a foco ab lo metzexo «Universal».

Restauració y reparació a preus limitats de tota classe d' aparatos, especialitat de la casa.

Instalacions pera aygua y gas y tot lo concernent al ram de Lampisteria y Llauneria.

Instalació de timbres elèctrichs ab material assegurat.

REUS.—CARRER MAJOR, 18.—REUS

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ESCORIAS THOMAS.—

Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse a casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

TELEGRAMAS

Madrid 8.

S' assegura que 'l Govern está disposat a contreure un concert económic ab Catalunya.

Sembla que, efectivament, las corrents van per tal camí, pero son molts los que duptan de tal cosa.

A ser cert, Catalunya podria guanyar molt y molt també 'l Govern.

—Un telégrama de Nova York diu que 'l creuher Bennington que estava en la bahia de Manila vará en la platja ab graves averias, creyentse de moment que no podria salvarsel.

Després de molts esforços se conseguí posarlo a flote y ara s' procederá a las reparacions degudas.

—Un despach de Valladolid diu que a Tordessillas, un posader ha violat a quinz noyas, entre ellas a una filla seva. Tojas las victimas son de menor d' edat. La policia ha tingut de protegir al sátiro, puig les vehins y particularment los pares de las noyas amenassavan sa vida.

Caramelos Pectorals

DEL
Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aërea, disminuïeixen y fluidifiquen la biscoïtat del moç bronquial, facilitan la expectoració, treuben la Tos y augmentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crònica, Asma, Enfisema pùlmonar, Catarros crònich, sech y espasmòdich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totes las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcòtics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser preses sens cap tèmor y en cualsevol quantitat, lo mateix per los noys que per las personas màjors.

Son bon sabor, fa sian preses fins ab avidés per los noys á quins es tan difícil ferlos hi pendre medicaments.

A cada capsá acompanya un prospecte.

Dipòsits en totes las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80.-REUS.

Demanis en totes las Farmacias de la povincia

Preu de la capsá 6 rals

Publicacions regionalistas que s reben en aquesta Redacció.

«La Rensixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagès», quinzenal, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olotis», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», setmanari de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Gualepe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PAPERS PINTATS

PERA HABITACIONS

Glassat pera cristals

Varis fabricants, nacionals y extranjers, han cregut convenient establir á Barcelona un dipòsit pera que l' públich pugá adquirir dits generos al mateix preu de fàbrica, estant encarregat d' aixó, l' antic almaceïnista Josep Ventura Millás en son gran despaig situat en los carrers Petritxol, núm. 9, y Roca, núm. 22.

INSTITUT VACUNÓGENO SUIS LAUSSANNE

Dipòsit exclusiu á Reus

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 80

LINFA		PULPA	
	Plas.		Plas.
Tubo pera 2 ó 3 vacunas.	1'00	Placas pera 3 á 4 vacunas.	1'50
Tubo pera 8 á 10 vacunas.	1'50	Placas pera 6 á 8 vacunas.	3'00
Tubo pera 20 á 25 vacunas.	3'00	Frascos pera 25 vacunas.	8'00
Estoiç ab 5 tubos pera 2 á 3 vacunas.	4'00	Frascos pera 50 vacunas.	15'00

Observacions Meteorológicas
del dia 8 de Maig de 1899
FACILITADA PER D. RAMON GIBERT

Hores	Temperatura	Humiditat	Vent
3 m.	13.1	88	3.2
6 m.	12.8	88	3.2
9 m.	12.5	88	3.2
12 m.	12.2	88	3.2
3 p.	12.0	88	3.2
6 p.	11.8	88	3.2
9 p.	11.5	88	3.2
12 n.	11.2	88	3.2

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se von en aquesta impremta.

PERA ADOB DE TOTES LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA
SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,
KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader. baix garantia del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15.12 A 16.00 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA